

De vertaalsters ontvingen voor deze vertaling een werkbeurs
van het Nederlands Letterenfonds.

Dit project is mede tot stand gekomen met steun van de
Australische regering via de kunstenfondsen en het adviesorgaan
van de Australia Council for the Arts.

Voor de vertaling van de psalmen van Hallgrímur Pétursson
(p. 104 en 340) is gebruikgemaakt van de vertaling van
Adriaan Faber: *Passiepsalmen*, Boekencentrum, Zoetermeer, 2009.

Cargo is een imprint van Uitgeverij De Bezige Bij, Amsterdam

Copyright © 2013 Hannah Kent

Slaughterhouse Books is a trademark of Karin Slaughter.

Used by permission

Copyright Nederlandse vertaling © 2013 Martine Vosmaer en

Karina van Santen

Oorspronkelijke titel *Burial Rites*

Oorspronkelijke uitgever Picador, Sydney

Omslagontwerp Studio Jan de Boer

Omslagillustratie © Andrew Gibson/Hollandse Hoogte

Foto auteur Nicholas Purcell

Vormgeving binnenwerk CeevanWee, Amsterdam

Druk Koninklijke Wöhrmann, Zutphen

ISBN 978 90 234 7989 5

NUR 302

www.uitgeverijcargo.nl

www.slaughter-house.nl

Over IJslandse namen

IJslanders kennen van oudsher een systeem van naamgeving waarbij de achternaam van een kind is samengesteld uit de voornaam van zijn of haar vader met het achtervoegsel *-són* of *-dóttir*. Agnes *Magnúsdóttir* is dus Agnes Magnúsdochter. Door dit systeem kan het gebeuren dat de leden van een IJslandse familie allemaal een andere achternaam hebben.

Over de uitspraak van het IJslands

Om de uitspraak te vereenvoudigen zijn in deze druk voor namen niet alle IJslandse letters gebruikt. De medeklinkers *ð* (*Ð*) en *þ* (*Þ*) zijn respectievelijk vervangen door 'd' en 'th'.

IJslands wordt geschreven met het Latijnse alfabet, waaraan verschillende tekens zijn toegevoegd: *Áá, Éé, Íí, Óó, Úú, Ýý, Ðð* (edh), *Þþ* (thorn), *Ææ* en *Öö*.

De letter thorn (*þ*) wordt uitgesproken als de *th* in het Engelse *think*, en de edh (*ð*) is daar de stemhebbende variant van (zoals de *th* in het Engelse *that*).

De letters *c, q, w* en *z* worden niet gebruikt, behalve voor woorden en namen van niet-IJslandse afkomst. Verder klinken *i* en *y* als de *i* in *kip*, en *í* en *ý* als *ie* in *zien*. De in onbruik geraakte *z* klinkt als *s*, net als in alle Noord-Germaanse talen. De klemtoon valt op de eerste lettergreep van een woord.

Voor mijn ouders

'Slecht was ik vooral voor wie ik liefhad.'

– *Laxdæla Saga*

PROLOOG

Ik moest sterven, zeiden ze. Ik had mensen van hun adem beroofd, en nu moesten ze mij van mijn adem beroven, zeiden ze. Ik stel me voor dat we allemaal kaarsvlammetjes zijn, vetzig-helder flakkerend in het donker en de huilende wind, en in de stilte van de kamer hoor ik voetstappen, verschrikkelijke voetstappen die dichterbij komen, dichterbij komen om me uit te blazen en mijn leven te laten vervliegen in een grijze kringeling van rook. Ik zal opgaan in de lucht en de nacht. Ze zullen ons allemaal uitblazen, een voor een, tot er alleen nog hun eigen licht is waarbij ze zichzelf zien. Waar zal ik dan zijn?

Soms denk ik dat ik de boerderij weer zie, brandend in het donker. Soms voel ik de pijn van de winter in mijn longen, en denk ik dat ik de vlammen weerspiegeld zie in de zee, het water zo vreemd, zo met licht bespikkeld. Er was die nacht een moment dat ik omkeek. Ik keek om naar het vuur, en als ik aan mijn huid lik, proef ik nog het zout. De rook.

Het was niet altijd zo koud.

Ik hoor voetstappen.

HOOFDSTUK EEN

OPENBARE KENNISGEVING

Op donderdag de 24ste maart 1828 zal te Illugastadir een veiling worden gehouden van have en goed uit de nalatenschap van de boer Natan Ketilsson. Er zijn enkele paarden, een koe, een aanzienlijk aantal schapen, hooi en meubelstukken, een zadel, een hoofdstel, en vele borden en schalen. Dit alles zal worden verkocht indien een fatsoenlijk bod wordt uitgebracht. Alle have en goed zal naar de hoogst biedende gaan. Indien de veiling niet mogelijk is vanwege slecht weer, zal ze worden verdaagd en de volgende dag gehouden worden, ijs en weder dienende.

**Districtscommissaris
Björn Blöndal**

De 20ste maart 1828

Aan de Weleerwaarde Jóhann Tómasson,

Dank U voor Uw gewaardeerde brief van de 14de, waarin U verzocht om inlichtingen aangaande de wijze waarop wij de teraardebestelling hebben verzorgd van Pétur Jónsson van Geitaskard, die volgens zeggen vermoord en verbrand is in de nacht van de 13de op de 14de van deze maand, tezamen met Natan Ketilsson. Zoals Uwe eerwaarde zal beseffen, waren er enige twijfels gerezen over de vraag of zijn beenderen in gewijde grond begraven mochten worden. Zijn veroordeling en strafwegens roof, diefstal en het ontvangen van gestolen goederen zou volgen op zijn proces voor het Hooggerechts-hof. We hebben echter geen brieven uit Denemarken ontvangen. De rechter van het Landelijke Gerechts-hof heeft Pétur de 5de februari van het vorige jaar schuldig bevonden, en veroordeeld tot vier jaar dwangarbeid in het Rasphus te Kopenhagen, maar op het moment dat hij werd vermoord bevond hij zich op vrije voeten. Daarom, in antwoord op Uw vraag, zijn zijn beenderen met christelijke rituelen begraven, naast Natan, aangezien deze nog niet beschouwd kon worden als behorende tot de lieden die zich buiten de christelijke levenswijze hebben gesteld. Deze lieden zijn duidelijk omschreven in de brief van Zijne Majesteit de Koning van de 30ste december 1740 waarin een lijst is opgenomen van alle personen die de christelijke begrafenis-eer ontzegd zal worden.

**Districtscommissaris
Björn Blöndal**

De 30ste mei 1829
Eerw. T. Jónsson
Breibólstadir, Vesturbóp

Aan hulpdomeene Thorvardur Jónsson,

Ik hoop dat u deze brief in goede gezondheid en zegenrijk in uw werk voor de Heer in Vesturbóp ontvangt.

In de eerste plaats wil ik u mijn enigszins verlate gelukwensen doen toekomen wegens het succesvol afronden van uw studie in het zuiden van IJsland. Uw parochianen zeggen dat u een vlijtige jongeman bent, en ik juich uw besluit toe om u naar het noorden te begeven teneinde onder toezicht van uw vader uw ambt als hulpdomeene aan te vangen. Het doet me veel genoegen te weten dat er nog rechtschapen mannen bestaan die bereid zijn hun plichten jegens de mens en God te vervullen.

In de tweede plaats schrijf ik u in mijn hoedanigheid van Districtscommissaris teneinde u een gunst te vragen. Zoals u zult weten is over onze gemeenschap onlangs de schaduw van de misdaad gevallen. De Illugastadir-moorden, die vorig jaar werden gepleegd, zijn in hun gruwelijkheid zinnebeeldig voor de corruptie en goddeloosheid van deze provincie. Als Districtscommissaris voor Húnavatn kan ik geen maatschappelijke dwaling tolereren, en na de voorziene toestemming van het Hooggerechts-hof in Kopenhagen, ben ik voornemens de Illugastadir-moordenaars terecht te stellen. Het is met deze gebeurtenis voor ogen dat ik om uw assistentie verzoek, hulpdomeene Thorvardur.

Zoals u zich zult herinneren, heb ik de geschiedenis van de moorden beschreven in een brief die ik bijna tien maanden ge-

leden rondstuurde onder de geestelijkheid, met de opdracht stichtelijke preken te houden. Sta me toe te herhalen wat is voorgevallen, deze keer om u in de gelegenheid te stellen u een zeer gedegen mening over de misdaad te vormen.

Afgelopen jaar, in de nacht van de 13de op de 14de maart, begingen drie lieden een ernstige en laaghartige daad tegen twee mannen, met wie u wellicht bekend bent: Natan Ketilson en Pétur Jónsson. Pétur en Natan werden aangetroffen in de verbrande resten van Natans boerderij, Illugastadir, en nader onderzoek van de lichamen onthulde wonden van opzettelijk toegebrachte aard. Deze ontdekking leidde tot een onderzoek, waaruit een proces voortloede. Op de 2de juli van het afgelopen jaar zijn de drie personen die beschuldigd werden van deze moorden – een man en twee vrouwen – schuldig bevonden in het districtsgerechtshof, voorgezeten door mijzelve, en veroordeeld tot de dood door onthoofding: 'Wie iemand slaat, dat hij sterft, die zal zekerlijk gedood worden.' De doodvonnissen werden op de 27ste oktober van het vorige jaar herbevestigd door het Landelijke Gerechtshof, dat bijeenkwam in Reykjavik. De zaak wordt op het ogenblik onderzocht door het Hooggerechtshof van Kopenhagen, en waarschijnlijk zal mijn oorspronkelijke vonnis ook daar worden herbevestigd. De naam van de veroordeelde man is Fridrik Sigurdsson, de zoon van de boer in Katadalur. De vrouwen zijn werkmeiden, genaamd Sigrídur Gudmundsdóttir en Agnes Magnúsdóttir.

Deze veroordeelden bevinden zich voorlopig in verzekerde bewaring hier in het noorden, en zullen daar blijven tot het moment van hun terechtstelling. Fridrik Sigurdsson is door dominee Jóhann Tómasson meegenomen naar Thingeyrar, en Sigrídur Gudmundsdóttir is overgeplaatst naar Midhóp. Agnes Magnúsdóttir zou tot haar terechtstelling in Stóra-Borg in bewaring worden gehouden, maar om redenen die ik niet mag onthullen, zal ze volgende maand worden overgebracht naar een nieuwe plaats van bewaring in Kornsó, in de vallei

gebeten Vatnsdalur. Ze is ontevreden over haar huidige geestelijk raadsman, en heeft een van haar weinige rechten benut om een andere priester te vragen. Ze vroeg om u, hulpdominee Thorvardur:

Met enige aarzeling benader ik u voor deze taak. Ik ben me ervan bewust dat uw verantwoordelijkheden tot dusverre beperkt zijn gebleven tot de godsdienstige opvoeding van de jongste leden uwer parochie, dus van ontegenzeggelijke waarde, doch van weinig politiek belang. U zult zelf toegeven dat u over een te geringe ervaring beschikt om te weten hoe u deze veroordeelde vrouw naar de Heer en Zijn oneindige genade zou kunnen begeleiden, in welk geval ik u uw onwil niet euvel zal duiden. Het is een last die ik zelfs node op de schouders van ervaren geestelijken zou leggen.

Mocht u echter de verantwoordelijkheid op u willen nemen om Agnes Magnúsdóttir voor te bereiden op haar ontmoeting met de Heer, dan zult u verplicht zijn Kornsá regelmatig te bezoeken, indien het weer zulks toelaat. U dient Gods woord te verkondigen en berouw en erkenning van de gerechtigheid in te boezemen. Laat niet gevleidheid uw beslissing beïnvloeden, evenmin als verwantschap, mocht die bestaan tussen u en de veroordeelde. En voor alles geldt, dominee, indien u zich geen eigen mening kunt vormen, komt u dan om de mijne.

Ik verblijf in afwachting van uw antwoord, dat u aan mijn bode kunt overbrengen.

**Districtscommissaris
Björn Blöndal**

Hulpdomee Thorvardur Jónsson was in het kleine boerenhuis naast de kerk van Breidabólstadir bezig de haard te repareren met nieuwe stenen, toen hij zijn vader in de deuropening hoorde kuchen.

‘Er staat een bode uit Hvammur buiten, Tóti. Hij vraagt naar jou.’

‘Naar mij?’ Van verbazing liet hij een brok steen uit zijn hand vallen. Het viel op de vloer van aangestampte aarde en miste op een haar zijn voet. Domee Jón siste geërgerd, bukte onder de deurpost door en duwde Tóti zacht opzij.

‘Ja, naar jou. Hij staat te wachten.’

De bode was een knecht in een versleten jas. Hij bekeek Tóti van top tot teen voordat hij iets zei. ‘Domee Thorvardur Jónsson?’

‘Dat ben ik. Gegroet. Eigenlijk ben ik hulpdomee.’

De knecht haalde zijn schouders op. ‘Ik heb een brief voor u van de districtscommissaris, de edelachtbare Björn Blöndal.’ Hij haalde een papier uit zijn jas en gaf dat aan Tóti. ‘Ik heb orders om hier te wachten terwijl u dit leest.’

De brief was warm en klam doordat hij tussen de kleren van de knecht had gezeten. Tóti verbrak het zegel en zag dat de brief diezelfde dag was geschreven; hij ging op het hakblok voor de deur zitten en begon te lezen.

Toen hij Blöndals brief uit had, keek hij op en zag de knecht naar hem staren. ‘Nou?’ spoorde de knecht hem met opgetrokken wenkbrauwen aan.

‘Pardon?’

‘Uw antwoord aan de districtcommissaris? Ik heb niet de hele dag.’

‘Mag ik met mijn vader overleggen?’

De knecht zuchtte. ‘Vooruit dan maar.’

Hij vond zijn vader in de *badstofa*, waar hij met langzame bewegingen de dekens op zijn bed rechte trok.

‘Ja?’

‘Hij komt van de districtcommissaris.’ Tóti gaf hem de opgevouwen brief en wachtte terwijl zijn vader las, zonder te weten wat hij moest doen.

Zijn vader vouwde de brief met een uitgestreken gezicht op en gaf hem terug. Hij zweeg.

‘Wat moet ik zeggen?’ vroeg Tóti ten slotte.

‘Dat is jouw keuze.’

‘Ik ken haar niet.’

‘Nee.’

‘Ze is niet van onze parochie?’

‘Nee.’

‘Waarom heeft ze om mij gevraagd? Ik ben maar een hulpdominee.’

Zijn vader draaide zich weer om naar zijn bed. ‘Misschien zou je haar die vraag moeten stellen.’

De knecht zat op het hakblok zijn nagels schoon te maken met een mes. ‘Nou? Wat voor antwoord moet ik de districtcommissaris overbrengen van de hulpdominee?’

Tóti antwoordde voordat hij wist wat hij had besloten. ‘Zeg tegen Blöndal dat ik bereid ben Agnes Magnúsdóttir te ontmoeten.’

De knecht keek ongelovig. ‘Gaat het dáár allemaal om?’

‘Ik moet haar geestelijk raadsman worden.’

De knecht staaarde hem aan en barstte plotseling in lachen uit. ‘Mijn god,’ mompelde hij. ‘Ze kiezen een muis om een kat te temmen.’ En vervolgens besteeg hij zijn paard en verdween achter de heuvelrand, terwijl Tóti daar nog stond, de brief

een eind van zich afhoudend, alsof die elk moment in brand kon vliegen.

—

Steina Jónsdóttir was bezig gedroogde mest op het erf naast het plaggenhuis van haar familie te stapelen, toen ze het snelle geklipklop van paardenhoeven hoorde. Ze veegde de modder van haar rokken, stond op en gluurde om de hoek van de povere boerderij om beter zicht te hebben op het ruiterspad dat door het dal liep. Er naderde een man in een felrode mantel. Ze zag hem de richting van hun boerderij op komen en omdat ze in een flits van paniek beseftte dat ze hem zou moeten begroeten, trok ze zich terug achter het huis, spoog snel in haar handen om ze schoon te maken en veegde haar neus af aan haar mouw. Toen ze terugkwam op het erf, stond de ruiter te wachten.

‘Dag, jongedame.’ De man nam met een geamuseerde blik Steina en haar vuile rokken op. ‘Ik zie dat ik je in je werk heb gestoord.’ Steina keek hoe hij afsteeg en elegant zijn been over zijn paard zwaaide. Voor zo’n grote man landde hij verderlicht op zijn voeten. ‘Weet je wie ik ben?’ Hij keek of hij een glimp van herkenning zag.

Steina schudde haar hoofd.

‘Ik ben de districtscommissaris, Björn Audunsson Blöndal.’ Hij knikte haar even toe en verschikte iets aan zijn mantel, die was opgesierd met zilveren knopen, zag Steina.

‘U komt uit Hvammur,’ mompelde ze.

Blöndal glimlachte geduldig. ‘Ja. Ik ben je vaders meerdere. Ik moet hem spreken.’

‘Hij is niet thuis.’

Blöndal fronste zijn wenkbrauwen. ‘En je moeder?’

‘Ze zijn op bezoek in het zuiden van de vallei.’

‘Ik begrijp het.’ Hij staarde naar de jonge vrouw, die stond

te wriemelen en zenuwachtig haar ogen naar de velden liet afdwalen. Her en der wat sproetjes op haar neus en voorhoofd onderbraken de verder bleke huid. Haar ogen waren bruin en stonden ver uit elkaar en ze had een flinke spleet tussen haar voortanden. Ze had iets tamelijk onaantrekkelijks, vond Blöndal. Hij zag de dikke vuilranden onder haar nagels.

‘U zult later terug moeten komen,’ opperde Steina ten slotte.

Blöndal verstrakte. ‘Mag ik tenminste binnenkomen?’

‘O. Als u wilt. U kunt uw paard daar vastbinden.’ Steina beet op haar lip terwijl Blöndal de teugels om een paal op het erf bond, daarna draaide ze zich om en rende bijna naar binnen.

Blöndal volgde haar, hij moest zich bukken voor de lage ingang van het boerderijtje. ‘Komt je vader vandaag terug?’

‘Nee,’ was het bruuske antwoord.

‘Hoe uiterst onfortuinlijk,’ klaagde Blöndal, struikelend door de donkere gang waar Steina hem voorging naar de badstofa. Hij was corpulent geworden sinds zijn aanstelling als districtscommissaris en was gewend aan de ruimere woning van geïmporteerd hout die hem en zijn familie in Hvammur ter beschikking stond. De povere huisjes van de pachters en boeren waren hem tegen gaan staan, met hun benauwde kamers van turf dat in de zomer wolken stof afgaf, waardoor zijn longen geïrriteerd raakten.

‘Commissaris...’

‘Districtscommissaris.’

‘Neem me niet kwalijk, districtscommissaris. Pabbi en mamma, ik bedoel, Jón en Margrét, komen morgen terug. Of de dag daarna. Hangt van het weer af.’ Steina gebaarde naar de kant van de kamer waar een grijs wollen gordijn als afscheiding tussen de badstofa en een kleine woonkamer diende. ‘Gaat u daar maar zitten,’ zei ze. ‘Ik ga mijn zusje zoeken.’

Lauga Jónsdóttir, Steina’s jongere zusje, was aan het wie-